

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา

ตลาดทุนเป็นช่องทางระดมทุนทางตรงที่ผู้ลงทุนต้องอาศัยข้อมูลจากรายงานของบริษัท เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ การเปิดเผยข้อมูลที่ไม่โปร่งใสและไม่เปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นหลายประการของบริษัท ส่งผลให้ผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียตัดสินใจผิดพลาด ดังนั้นตลาดทุนที่มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีกลไกในการดำเนินการให้มีการเปิดเผยสารสนเทศที่เพียงพอเหมาะสม มีขอบเขตและมีกฎกติการ่วมกัน

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ในการกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับตลาดหลักทรัพย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมุ่งศึกษาจำกัดเพียงกฎหมายและข้อบังคับที่บังคับใช้กับบริษัทจดทะเบียน แต่ไม่รวมถึงบริษัทจดทะเบียนกลุ่มธนาคาร สถาบันการเงินและบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากโครงสร้างของบริษัทเหล่านี้แตกต่างจากธุรกิจอื่นอย่างมีสาระสำคัญ และมีกฎหมายและข้อบังคับที่บังคับใช้เป็นการเฉพาะสำหรับธุรกิจ โดยทำการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิกล่าวคือ กฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ในการกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศึกษาจากพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และหลักเกณฑ์ข้อบังคับอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่วนกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ในการกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอเมริกาศึกษาจาก Sarbanes-Oxley Act of 2002 และหลักเกณฑ์ข้อบังคับอื่นที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการศึกษาการพัฒนากฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ในการกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดทุนของแต่ละประเทศ รวมทั้งหน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่มีบทบาทต่อการพัฒนาตลาดทุน ตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ในการกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับตลาดหลักทรัพย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยแบ่งประเด็นเนื้อหาการศึกษาเปรียบเทียบออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ โครงสร้าง บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานกำกับดูแล ความรับผิดชอบของบริษัทจดทะเบียน การจัดทำรายงานและการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน และความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนในประเทศไทยกับตลาดทุนในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า รูปแบบการกำกับดูแลตลาดทุนในประเทศไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกับประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้หลักเกณฑ์และข้อบังคับเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยได้มีการศึกษาและพัฒนามาจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในประเทศ เพิ่มความยืดหยุ่นในการเปิดเผยข้อมูลให้มีความกระชับและครอบคลุมประเด็นสำคัญมากขึ้น สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาถือเป็นต้นแบบของการพัฒนาหลักการกำกับดูแลตลาดทุนของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ดังนั้นกล่าวได้ว่ากฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ในการกำกับดูแลตลาดทุนของทั้งสองประเทศได้รับการพัฒนาขึ้น ภายใต้กรอบแนวคิดเดียวกัน โดยมีประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นต้นแบบสำคัญของการพัฒนาในประเทศไทย

การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ในการกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับตลาดหลักทรัพย์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ในแต่ละประเด็นพบว่า

(1) ด้านโครงสร้าง บทบาท และหน้าที่ของหน่วยงานกำกับดูแล

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ และ SOX กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลตลาดทุนพัฒนาตลาดทุนภายในประเทศเหมือนกัน นอกจากนี้ SOX ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลด้านบัญชีของบริษัทมหาชนจำกัด (PCAOB) เพิ่มขึ้นมาอีกชุดหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลและตรวจสอบและออกกฎหมายข้อบังคับที่เหมาะสมกับสำนักงานสอบบัญชี

บทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลการจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียน พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ และ SOX ได้มีการกำหนดข้อมูลขั้นต่ำที่ต้องเปิดเผยในรูปแบบแสดงรายการไว้เหมือนกัน โดยเป็นการกำหนดหัวข้อที่ต้องเปิดเผยแบบกว้างๆ ส่วนการเปิดเผยข้อมูลอื่นให้เป็นไปตามดุลยพินิจของบริษัท

ด้านการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ ได้กำหนดให้ผู้สอบบัญชีที่จะสามารถทำการตรวจสอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้นั้นต้องเป็นผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ในขณะที่ SOX ก็ได้กำหนดให้สำนักงานสอบบัญชีจะต้องขึ้นทะเบียนกับคณะกรรมการกำกับดูแลด้านบัญชีของบริษัทมหาชนจำกัด (PCAOB) เช่นกัน ทั้งนี้การตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมาย พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ จะทำการสุ่มตรวจสอบสำนักงานสอบบัญชีจัด

ทะเบียนเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีเป็นประจำ ซึ่งกำหนดไว้เช่นเดียวกับ SOX แต่ไม่ได้มีการกำหนดขอบเขตและช่วงเวลาไว้เหมือนกับ SOX

ด้านการกำหนดมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ กำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ประกาศกำหนดโดยคำนึงถึงมาตรฐานที่คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีเห็นชอบไว้แล้ว ซึ่งกำหนดไว้ในลักษณะเช่นเดียวกับ SOX ที่กำหนดให้คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (SEC) เป็นผู้ที่มีอำนาจกำหนดว่าปฏิบัติแบบใดจึงจะถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป (GAAP) นอกจากนี้ SOX ได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการกำกับดูแลด้านบัญชีของบริษัทมหาชนจำกัด (PCAOB) ในการกำหนดหลักเกณฑ์ ข้อบังคับขึ้นมายังบังคับใช้ได้ตามความเหมาะสม ซึ่งในส่วนนี้คณะกรรมการกำกับดูแลด้านบัญชีของบริษัทมหาชนจำกัด (PCAOB) ได้มีการประกาศใช้มาตรฐานการสอบบัญชีฉบับที่ 2 ขึ้นเพื่อเป็นมาตรฐานสำหรับผู้สอบบัญชีในการปฏิบัติงานตรวจสอบระบบการควบคุมภายในของบริษัทที่จัดทำขึ้นตามมาตรา 404

(2) ด้านความรับผิดชอบของบริษัทจดทะเบียน พบว่า

SOX ได้ระบุข้อกำหนดเกี่ยวกับผู้บริหารไว้เข้มงวดกว่าพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ กล่าวคือ กำหนดห้ามไม่ให้ผู้บริหารใช้อำนาจในการชักจูงหรือหลอกลวงผู้สอบบัญชีจนส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีของบริษัท เพื่อวัตถุประสงค์ในการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินอย่างมีสาระสำคัญ นอกจากนี้หากงบการเงินที่นำเสนอส่งเกิดข้อผิดพลาดอันเนื่องมาจากการกระทำอันมิชอบของผู้บริหาร ผู้บริหารก็จะต้องจ่ายคืนเงินโบนัสและผลตอบแทนอื่นๆ รวมทั้งค่าไถ่จากการจำหน่ายหุ้นที่ตนได้รับมาด้วย

ในส่วนของบริษัทและความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อรายงานทางการเงินพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ และ SOX ได้กำหนดความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารต่อรายงานทางการเงินของบริษัทไว้ไม่แตกต่างกัน แต่ในเรื่องระบบการควบคุมภายใน SOX ได้มีข้อกำหนดชัดเจนกว่าพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ กล่าวคือ กำหนดให้ผู้บริหารต้องประเมินประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในภายในระยะเวลา 90 วันก่อนการรายงาน ซึ่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ เพียงแต่กำหนดให้ผู้บริหารมีหน้าที่ในการประเมินประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในแต่ไม่ได้กำหนดเรื่องระยะเวลาไว้ นอกจากนี้ SOX ยังกำหนดให้บริษัทจะต้องรายงานเกี่ยวกับการนำเอาหลักปฏิบัติด้านคุณธรรมหรือประมวลจรรยาบรรณ (Code of Ethics) สำหรับผู้บริหารด้านบัญชีมาใช้ภายในบริษัทด้วย ซึ่งในส่วนนี้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ มิได้กำหนดไว้ เพียงแต่มีการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเท่านั้น

สำหรับเรื่องคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committees) พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ ได้มีข้อกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 3 คน ซึ่งต้องได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท และมีคุณสมบัติและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในขณะที่ SOX ที่ไม่ได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบไว้เพียงแต่ระบุให้ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการเงินอย่างน้อย 1 คน และมีบทบาทสำคัญในการประสานงานระหว่างผู้สอบบัญชีกับผู้บริหาร จึงทำให้คณะกรรมการตรวจสอบสามารถกำกับดูแลการจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) ด้านการจัดทำรายงานและการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน พบว่า SOX ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลที่มากกว่าพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ และมีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับการนำเสนอรายงานในแต่ละเรื่อง อาทิ เช่น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายการนอกสมดุล การจัดทำประมาณการทางการเงิน รายงานเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของบริษัทซึ่งจัดทำโดยผู้บริหาร การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้บริหารอาวุโสด้านการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการเงิน ซึ่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ มิได้กำหนดไว้

(4) ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานและความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีพบว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ และ SOX ได้กำหนดให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนผู้สอบบัญชีในทุก 5 รอบระยะเวลาบัญชีเหมือนกัน แต่ SOX ได้กำหนดขอบเขตของผู้สอบบัญชีไว้กว้างกว่าพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ กล่าวคือ ให้มีขอบเขตรอบคลุมถึงหุ้นส่วนผู้สอบบัญชีด้วย นอกจากนี้คณะกรรมการกำกับดูแลด้านบัญชีของบริษัทมหาชนจำกัด (PCAOB) ยังได้กำหนดมาตรฐานสำหรับการรายงานผลการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีต่อระบบการควบคุมภายในของบริษัทที่ผู้บริหารจัดทำขึ้นตามมาตรา 404 อีกด้วย

สำหรับเรื่องความเป็นอิสระและจริยธรรมของผู้สอบบัญชี พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ มิได้กำหนดไว้ โดยกำหนดให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งแตกต่างจาก SOX ที่มีเนื้อหามุ่งประเด็นความสำคัญในเรื่องความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี ซึ่งกำหนดห้ามมิให้สำนักงานสอบบัญชีให้บริการอื่นๆ ในบริษัทที่ตนให้บริการตรวจสอบบัญชีอยู่ และกำหนดห้ามมิให้สำนักงานสอบบัญชีจดทะเบียนรับงานตรวจสอบบริษัทมหาชนจำกัดซึ่งก่อนการรับงานตรวจสอบบัญชี มีพนักงานระดับสูงของบริษัทเข้าไปมีส่วนร่วมในทีมตรวจสอบของสำนักงานสอบบัญชีที่ทำการตรวจสอบบัญชีของบริษัทดังกล่าวในรอบ 1 ปีก่อนการเริ่มงาน

นอกจากนี้ SOX ยังได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบบัญชีกับคณะกรรมการตรวจสอบ โดยกำหนดให้ผู้สอบบัญชีจะต้องรายงานนโยบายและวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่สำคัญ ทางเลือกในการบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินภายใต้หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปตามที่ได้หารือกับผู้บริหารของบริษัท ตลอดจนการปฏิบัติทางการบัญชีในทัศนคติของสำนักงานสอบบัญชีจดทะเบียน รวมทั้งการติดต่อสื่อสารกับผู้บริหารบริษัทที่เป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณะกรรมการตรวจสอบ นอกจากนี้ SOX ยังกำหนดให้ผู้สอบบัญชีรายงานผลการตรวจสอบของตนไปยังคณะกรรมการตรวจสอบโดยตรงด้วย

2. อภิปรายผลการศึกษา

2.1 จากผลการศึกษาพบว่า SOX ได้ให้อำนาจคณะกรรมการกำกับดูแลด้านบัญชีของบริษัทมหาชนจำกัด (PCAOB) ประกาศใช้หลักเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีซึ่งกำหนดให้รายงานผลการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีต้องอธิบายขอบเขตการตรวจสอบระบบการควบคุมภายในและปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในสำหรับรายงานทางการเงินที่จัดทำขึ้นตามมาตรา 404 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Behdad Nowroozi ที่พบว่า การปรับโครงสร้างวิชาชีพบัญชี ตลอดจนมาตรฐานและการกำกับดูแลจรรยาบรรณของภาครัฐในการกำหนดและบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชี โดยให้มีองค์กรอิสระในการกำหนดมาตรฐานการบัญชี และควบคุมดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพ

2.2 จากผลการศึกษาพบว่า SOX เป็นกฎหมายที่กำหนดขึ้นมาเพื่อปฏิรูปการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน รวมทั้งปรับปรุงความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท มีการกำหนดมาตรฐานไว้ค่อนข้างสูงและมีบทลงโทษที่เข้มงวด เป็นกฎหมายที่มีผลกระทบอย่างมากต่อผู้ประกอบการวิชาชีพและผู้สอบบัญชีทั่วโลก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวรรณ หวังเจริญเดชและศิลปพร ศรีจันทพร

2.3 จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ ของประเทศไทยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายการนอกงบดุล (Off-Balance Sheet Transaction) ทั้งนี้การทำธุรกรรมนอกงบดุล ถือได้ว่าเป็นอีกช่องทางหนึ่งของการปรับแต่งตัวเลขทางการบัญชี (Creative Accounting) ซึ่งส่งผลให้รายงานทางการเงินขาดความน่าเชื่อถือและอาจทำให้ผู้ลงทุนตัดสินใจผิดพลาดได้ สำหรับในเรื่องนี้แม้แต่ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือได้ว่าเป็นต้นแบบของการพัฒนาและกำกับดูแลตลาดทุนของโลก ก็ประสบกับเหตุการณ์ความล้มเหลวทางการบัญชีของบริษัทขนาดใหญ่หลายบริษัทภายในประเทศเช่นกัน และส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัญหาทางการบัญชีที่เกิดขึ้นกับบริษัทเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่อง การปกปิดซ่อนเร้นข้อมูลที่มี

นัยสำคัญ โดยใช้วิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งนิติบุคคลเฉพาะกิจ การจัดตั้งบริษัทย่อยเพื่อแยกงบการเงินออกจากงบการเงินของบริษัทใหญ่ หรือการใช้สัญญาเช่าซื้อระยะยาว เป็นต้น จนกระทั่งสภาองค์กรของประเทศสหรัฐอเมริกาต้องประกาศใช้กฎหมาย Sarbanes-Oxley Act of 2002 ขึ้นมาเพื่อปฏิรูปการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน

ในขณะที่ประเทศไทย แม้ว่าจะเกิดเหตุการณ์อื้อฉาวของบริษัทขนาดใหญ่หลายบริษัท อาทิ กรณีของบริษัท ปิกนิกคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้สั่งให้มีการแก้ไขงบการเงินถึง 2 ครั้ง โดยมีสาเหตุส่วนหนึ่งเนื่องมาจากบริษัทได้เปลี่ยนวิธีการบันทึกบัญชีจากเดิมที่กำหนดให้โรงบรรจุก๊าซจำนวน 10 แห่งต้องจ่ายเงินมัดจำค่าถังก๊าซให้กับบริษัท ปิกนิกฯ และสามารถใช้ประโยชน์จากถังก๊าซได้โดยไม่มีกำหนด รวมทั้งสามารถเรียกเงินมัดจำคืนได้เมื่อมีการคืนถังก๊าซ มาเป็นการให้ทำสัญญาเช่าถังเป็นระยะเวลา 3 ปีและจ่ายชำระค่าเช่าเป็นรายปี ส่งผลให้บริษัท ปิกนิกฯ ได้บันทึกค่าเช่าถังก๊าซเป็นรายได้ในจำนวนที่ใกล้เคียงกับเงินมัดจำเดิมในงบการเงินปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วบริษัท ปิกนิกฯ มีอำนาจในการควบคุมโรงบรรจุก๊าซดังกล่าวและเข้าขายนามาจัดทำงบการเงินรวม แสดงให้เห็นว่าบริษัท ปิกนิกฯ ได้มีการจัดทำธุรกรรมนอกงบดุล เพื่อหลบซ่อนหนี้สินออกจากรายงานทางการเงิน โดยนำเงินมัดจำที่สมควรจะบันทึกเป็นหนี้สินหมุนเวียนในงบดุลมาบันทึกเป็นรายได้ก่อนถึงเวลาอันควร แต่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ก็ได้กำหนดกฎหมายขึ้นมาเพื่อปฏิรูปการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด ถึงแม้ว่ากรณีของบริษัท ปิกนิกฯ จะไม่ส่งผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมากเหมือนกับกรณีของบริษัทขนาดใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่หากไม่มีการกำหนดมาตรการป้องกันไว้ ในอนาคตอาจจะเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นอีกก็เป็นได้

3. ข้อจำกัดที่พบในการศึกษา

3.1 เนื่องจากพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ มีรายละเอียดน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ SOX ซึ่งได้มีการอธิบายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูล และการควบคุมคุณภาพของรายงานทางการเงินไว้อย่างชัดเจน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาเปรียบเทียบในบางประเด็น ดังจะเห็นได้จาก SOX ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับโครงสร้างคณะกรรมการตรวจสอบ รวมทั้งบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการตรวจสอบ ในขณะที่พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ กำหนดเพียงความเป็นอิสระของคณะกรรมการและจำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบไว้ การขาดรายละเอียดดังกล่าวส่งผลให้ไม่สามารถเปรียบเทียบชี้ชัดได้ว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

3.2 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในหลายประเด็นพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ มิได้กำหนดไว้ โดยให้ถือปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่กำหนดขึ้นโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวเป็นไปตามหลัก Comply or Explain กล่าวคือ บริษัทจดทะเบียนสามารถเลือกปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละบริษัท ส่งผลให้การนำเสนอตัวอย่างประกอบไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้อย่างชัดเจน

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 หลักการปฏิบัติในหลายประเด็นที่สำคัญพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ มิได้กำหนดไว้ โดยให้ยึดถือตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยบริษัทจดทะเบียนสามารถเลือกปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละบริษัท การเปิดโอกาสเช่นนี้อาจทำให้ผู้บริหารอาศัยช่องโหว่นี้ในการบิดเบือนข้อมูลหรือแสดงข้อมูลอันเป็นเท็จในรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียน ในมุมมองของผู้ศึกษาเห็นว่าหน่วยงานกำกับดูแลและรับผิดชอบในประเทศไทยควรทำการปรับปรุงหลักเกณฑ์และข้อบังคับดังกล่าวให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4.2 รายงานทางการเงินถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุนในตลาดทุน แต่ที่ผ่านมากลับพบว่า มีเหตุการณ์ทุจริตเกิดขึ้นกับบริษัทขนาดใหญ่จำนวนมาก โดยอาศัยวิธีการปรับแต่งตัวเลขทางการเงินบัญชี (Creative Accounting) ส่งผลให้หลายฝ่ายต่างออกกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมดูแลการดำเนินงานของบริษัทต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ในมุมมองของผู้ศึกษาเห็นว่า แม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายจะพยายามสร้างกลไกควบคุมการกระทำอันทุจริตต่างๆ ก็ไม่สามารถเป็นหลักประกันได้ว่าการทุจริตจะลดลงได้ เนื่องจากการทุจริตเกิดขึ้นจากตัวบุคคลจึงเป็นการยากที่จะสร้างกลไกใดๆ ขึ้นมาเพื่อป้องกันการกระทำของบุคคลดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากกรณีอื้อฉาวที่เกิดขึ้นกับบริษัทขนาดใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือได้ว่าเป็นแม่แบบของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและเป็นประเทศที่มีมาตรฐานการบัญชีและระบบการรายงานทางการเงินที่ดีที่สุดในโลก ดังนั้นแนวทางที่จะช่วยลดเหตุการณ์การทุจริตลงได้ ควรดำเนินการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีของผู้บริหารควบคู่กับการออกกฎเกณฑ์และข้อบังคับต่างๆ ที่เข้มงวด

5. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของประเทศต่างๆ ซึ่งเป็นประเด็นที่ตลาดทุนและองค์กรกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องในหลายประเทศให้ความสนใจ ทั้งนี้ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ระหว่างการจัดทำร่างพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการของบริษัท) หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีดังกล่าวมีส่วนสำคัญที่จะทำให้รายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนมีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผู้ที่สนใจศึกษาควรเฝ้าติดตามถึงการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved